

А й т а г и д г с м о л а

Синтетическ смола кедж гаргъл-гьнд Горьковск областин химическ промышленность ик орм эзджана, ан смолагьас искусствени волокно, пластмасс, нань чигн материалмуд кедж гаргьгдна, эн материалмуд уду уга металл, йосн ноос болн торгь сольдж, една орм ээлхмн.

Дзержинскин, нег үлү «Заводстройин» предприятисин үзмджс айта сян. Капрон кедж гаргьгд сырьё — капролактам энүнд кедж гаргьгдна.

Предприятисин цехд амрсн күн үзгдхш. Зугл залвр өгдг шитин өөр аппаратчикүд хая үзгднэ, белн продукциян складаин өөр ача ачачнр көдлчхана. Аппаратчикүд прибормудин дөнъгяр, предприятиин көдмшн технологическ йовудиг цугтнь тасрхан уга хардж халана.

Сүл джилмүдт капронас кесн эд-тавр амтна эдлврт икар орджана. Нархн болв чигн бат, үмкрдго капрона утцар кесн гөлмяр загьсчнр теңьгет загьс барна. Капронас кесн искусствени хүрсхяр махла, пальто кегднэ. Күүкд улсин дотр өмсдг хувцн, өөмсн бас капронас кегднэ. Эн тоот цуг капронас кегдсн хувцн эвранны чинрарн йосн ноосар кеснэс тату биш.

«Заводстрой» бас нань чигн зүсн синтетическ смола кедж гаргьгна, теднь бас айта гидг сян нилчтэ. Полихлорвиниловой смола гидж бас ик үнтэ продукт гаргьгна. Эн — кабель кедж гаргьгд икар олзлгдна. Кабелин газак өмскүлнь тийм смолагьас кегднэ. Хар хоргьлджар кеснэс эн кесг холван гиигн болчкад кимд.

Иим смола бас патефонн пластинке кехд, искусствени булгар, трикотажн болн нань чигн эд-тавр кехд олзлгдна. Үүнэ шагас заводт линолеум кедж гаргьгдна. Эн джил 350 миньгын дөрвөлджн метр линолеум кедж гаргьгдхар темдглгдсн баана. Эн то, эн джил Горький балгьснд тосхгдх цуг гермүдин пол деер делгхд күрхмн.

Завод бас талдан нег зүсн смола гаргьгна. Эн смолагьас кевсмүд, техническ эд, нань чигн оln-зүсн өлг-эд кедж гаргьгдна.

«Заводстрой» оданас авн орн-

нуттг зөвэр ик смола гаргьгд өгнэ. Смола гаргьгльн цааранднь улм ик-дүүлгдджана. Зугл ганцхн эвранны дотр-дундин көрньгэн олзлдж, предприятиин коллектив эн джил пластмасс болн искусствени волокно келгьнэ сырьё гаргьгльгиг кесг зун тонн икдүлх болдж даалгьвр авцхав.

Заводт кесг шин цехс тосхгдджана, одн дарук көдлггнд орулгдхмн. Эн цехс көдлснэ хөөн, смола гаргьгльгн күс-дундур холван өсхмн.

Тосхгдджах шин цехс дундас амтин эркн чинртань — полиэтилена цех болхмн — нефтин болн дахул газас эн пластмасс кегддг болхмн. Полиэтиленэс ус гүүлдгдг трубас, талдан шишлнь трубас, шил, суулгь, орацин материалмуд кедж болхмн. Энүгяр кесн пленкиг парникд болн теплицн, шилин ормд олзлдж болхмн. Темсн хурдар болдж, ик тургьц өгхд эн дөнъ болна.

Дзержинскд, «Рулон» гидг заводт манд дегд ик биш реактор үзүлв. Энүнд цасн мет цагьан порошок кедж гаргьгна, эннь шүд арчдг порошкин өнъгтэ. Энүна нернь — полинак, акриловый кислотагьас кедг продукция. Энүнаэ нитроловый волокно, ахар келхд «нитрон» кедж гаргьгна. Эвранны чинрарн эн капронд, нейлонд, перлонд өөрхн, зуг теднэс үлү сян. Нитронас кесн эд-тавр йосн нооснас, торгьгнас кесн дорхнь деер болдж гарна. Оралнь сян чинртэ ноосар кегдсн, оралнь нитрона волокнагьас кегдсн эд манд үзүлв. Цевр нооснас кесн эдэс энүг йилгьдж авч болшго, аял. Специалистнрин герчлдж келсэр болхла, нитронас кесн, күүкд күүнэ кофточк альк халхарн болв чигн, нооснас кеснэс деер болдгдж.

Нитронас кесн эд бат болна, агьарин нилчэс аахш, үмгдхш, нарна тольд хуврдж эллгьнь удам болна. Ик өбдэн халунд удам барсн бийнь нитрон бат кевтань үлднэ.

Полинакин тууджнь йир соньн. Мана орн-нуттг энүг түрүн болдж, Кировин пертэ Ленинградск текстильн институтд лабораторн эв-аргьгар кедж гаргьгдж авсмн. Производствд түрүн болдж энүг «Рулон» гидг заводин инженермүд болн

көдлмшчнр, инженер Э. А. Кулев толгьачтагьгар кедж гаргьгдж авсмн. Заводт ода дееран полинак кедж гаргьгд хойр баахн установк көдл-джана. Болн энүна производствиг өскх аргьнь хаягдджана. Дзержинскин талдан предприятиест полинак кедж гаргьгльн бүрдэгдджана.

Орн-нутгин көгшн заводмудин негнь болгч, Калининэ пертэ Чернореченск химическ заводин коллектив синтетическ материал кедж гаргьгльгиг өргджүлхд ик деман күргджана. Эн заводт, лабораторн начальник Г. Н.Стронгина гардврт, баг инженермүд мана эврэ порофор кедж гаргьгльгна технолог дасдж авчана. Порофор гисн — микропорист рези кедг материал.

Порофор — айта гидг чинртэ. Энүна дөнъгяр кесн резин госн ноосар кесн валенкас дулан болдж гарна. Тийм гос өмсн көл нам догшн кийтнд чигн торүц даархш. Тийм «валенки» хур-чиг тавхш. 100 тонн порофорас 15 сай пар госнд күрм бат ул кедж болхмн!

Полихлорвиниловой смолаг порофорар көөстүлчкэд халухла, пенопласт гидг гиигн материал болдж гарна. Эн материал халу болн ааг саянар хальчлдж торгьгна, оln-зүсн производствд өргэр олзлгдна. Амтн гертэн хадгьлдж эдлгд, киитрүлдг машинд кехд пенопласт олзлгдна. Северн полкуд болн Антарктидт үвлэх улст баах гермүд энүнаэ кегднэ. Пенопласт холтхснас гурвн холван гиигн. Порофорас талдан, бас тийм пенопласт кедж гаргьгх талдан полуфабрикат келгьнэ установк эн джилд тавхяр темдглгдсн баана. Энүнаэ талдан тер полуфабрикатас металл наадг зус, булгарин лак болн нань чигн сян чинртэ продукт кедж гаргьгд болхмн.

Өөрхн джилмүдин дунд орн-нуттг, оln-амтн эдлгд өлг-эд кедж гаргьгльгиг икдүлх төр күцэхяр Коммунистическ парть тавджана. Эн эркн чинртэ арүн төриг хурдар күцэхд Горьковск областин химикүд дөнъган күргджялчхана.

К. ПОГОДИН.

Дзержинск балгьсн.